

ΙΑΠΕΤΙΚΟΙ ΛΑΟΙ

Ἐν τῷ φύλλῳ τῆς 12ης π. Ἰανουαρίου τῆς «Ἐφημερίδος τῶν Συζητήσεων» ἐδημοσιεύθη ἄρθρον τι ὑπὸ τὴν ἐπιγραφὴν «Ἡ καταγωγὴ τῶν Ἀρίων» ἐν ᾧ λέγεται ὅτι «αἱ λέξεις αἱ χαρακτηρίζουσαι τὰ μέταλλα, τὴν σιδηρουργίαν καὶ τὰ ἐργαλεῖά της, τὴν γεωργίαν καὶ τὰ ἐργαλεῖά της εἶναι διάφοροι εἰς ἐκάστην τῶν Ἰνδοευρωπαϊκῶν γλωσσῶν καὶ τὸ ὄνομα τὸ χαρακτηρίζον τὸ ὕδωρ εἶναι διάφορον εἰς ὅλας σχεδὸν τὰς Ἰνδοευρωπαϊκὰς γλώσσας».

Κατὰ πρῶτον παρατηρῶ ὅτι ἀντὶ τῶν ὀνομασιῶν «Ἀριοι λαοί» ἢ «Ἰνδοευρωπαϊκοὶ λαοί», ὧν τὸ πρῶτον μόνον ἐν ταῖς Ἰνδίασι καὶ ἐν τῷ Ἰρὰν εὐρίσκεται δηλοῦν τοὺς εὐγενεῖς, τοὺς κατακτητὰς, τοὺς θεοσεβεῖς, (ἐν ἀντιθέσει πρὸς τοὺς αὐτόχθονας, οὓς mlēccha ἦτοι βαρβάρους, καὶ dravida ἦτοι πτωχοὺς, ἐκάλεσαν οἱ κατακτηταί), ἀλλ' ἐν τῇ Εὐρώπῃ ἀγνοεῖται ὅλως, τὸ δὲ δευτέρον περιλαμβάνει μὲν ἐκ τῆς Εὐρώπης λαοὺς τινας ξένους ἡμῶν λ. γ. Οὐγγρους, Φίννας, Ἑσθους, Λάππωνας, Σαμογέτας, Βάσκους, τὸ πάλαι τοὺς Τυρρηνοὺς καὶ ἄλλους τινὰς ἐξαφανισθέντας λαοὺς καὶ κατὰ τὸν μέσον αἰῶνα τοὺς Βουλγάρους πρὶν ἐκσλαυσιθῶσιν, ἀφίνει δ' ἐν τῇ Ἀσίᾳ πλῆθος λαῶν καὶ ἐθνῶν λ. γ. τοὺς Πέρσας καὶ ἄλλους Ἰρανικοὺς λαοὺς, τοὺς Ἀρμενίους, Κούρδους, Ὀσσητας κλπ., ἀντὶ, λέγω, τῶν ἀνακραδῶν τούτων ὀνομάτων ὁρθέστερον εἶναι νὰ λέγωνται Ἰαπετικοὶ λαοί, Ἰαπετίδες γλωσσάι, ἀπὸ τοῦ Ἰαπετοῦ, ὃν ταυτίζουσι τῷ Ἰάφῃ, καὶ οὕτως ν' ἀντιτάσσωνται οἱ Ἰαπετικοὶ λαοὶ πρὸς τοὺς Σημιτικούς καθ' ὃ καὶ ἡ Ἀγία Γραφή (Γενέσει κεφ. 10) διδάσκει.

Ἐπειτα ὅτι καὶ τοῦ ὕδατος καὶ ἄλλων πολλῶν ἐργαλείων καὶ πραγμάτων κοινὰ ὀνομασίαι ὑπῆρχον ἐν τῇ πάλαι ποτὲ κοινῇ ἐτὶ καὶ ἀδιασπαστῇ γλώσσῃ πρὸ λ. ὕδρο-, unda, λιθοῦαν. vandu Σλαβ. voda, Γαλλ. vato, ἀρχ. Γερμ. wazar, Ἰνδ. udaka udna's uda'bhis uda'ni an-udra = ἄνυδρος, sam-udra = θάλασσα, Zenδ. undu ὄχος, vehiculum, Γερμ. wagan, Σλαβ. vozū, Λιθ. wezimas, Ἰνδ. vahana, rota, Ἰνδ. καὶ Zenδ. ra'tha, Κελτ. roth, Λιθ. rātas, ἀρχ. Γερμ. rad. ζυγὸν jugum, Ἰνδ. yuga', ἀρχ. Γερμ. joh, ἀρχ. Σλαβ. igo, Λιθ. jungas, ναὺς navis, Ἰνδ. nāus, ἀρχ. Περσ. nāvi, Zenδ. nāvaga' ἐρετμὸς remus, Ἰνδ. aritra, Γερ. rieme, ἀρχ. Ἰρλ. ram. ἄροτρον aratrun, Ἰρλ. arathar, Λιθ. arklas, ἀρχ. Σλαβ. oralo. ἀρχ. arōr, ἀρχ. Σικκνδ. andr. ζεῖα Ἰνδ. καὶ Zenδ. ya'va, Λιθ. jawaī κλπ. κλπ.

Ὡστε εἰ καὶ ἡγνῶουν οἱ προπάτορες ἡμῶν ἐκεῖνοι τὴν κατεργασίαν τῶν μετάλλων, εἶχον ὅμως ὅργανα οὐκ ὀλίγα κατασκευάσει, καὶ πολλὰ ἄλλα κατορθώσει. Οὐδὲν ἄρα δύναται νὰ συναχθῇ λογικῶς βέβαιον συμπέρασμα περὶ τῆς πρώτης αὐτῶν κατοικίας ἐκ τῆς ὑποτιθεμένης διαφορᾶς τῶν κοινῶν ὀνομασιῶν παρ' αὐτοῖς, ὅπως ἐν τῷ ἄρθρῳ ἐκείνῳ γίνεταί. Τὸ ζήτημα ἐξετάζεται σήμερον κατ' ἄλλον τρόπον· τοσοῦτον μόνον ῥητέον ἐν τῷ παρόντι, ὅτι ὁ Johannes Schmidt διὰ τὰς τὸ δωδεκαδικὸν σύστημα καὶ διὰ τὴν λέξιν

πέλεκυς Ἰνδ. paragu, ἥτις εὐρίσκεται καὶ ἐν τῇ πάλαι Βαβυλωνί, εἰκάζει πρώτην ἡμῶν κοιτίδα τὴν βορειοτέραν Μεσοποταμίαν.

Γ. Ν. ΧΑΤΖΙΔΑΚΙΣ

ΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΠΛΩΡΗΣ

ΚΑΚΟΣΗΜΑΔΙΑ

Τὸ ἡλιοθασίλεμμα μᾶς πλάκωσεν ἀνάμεσα Σίφνου-Σέρφου, διόμισυ μίλια κάτω ἀπὸ τὴν κόκκινη Χερρόνησο· εἶπε πάλιν ὁ Μπαρμπακαληώρας ὁ ὑποναύκληρος. Ἔως ἐκεῖ μᾶς βοήθησεν ὁ γρεγολεβάντες καὶ με πρωτοδεύτερα πανιά κατεβήκαμε ἀπὸ τῆς Μύκωνος τὸν Τοῦρλο γιὰ πέντε ὥρες. Ἦταν γλήγορη ἡ γολέτα τοῦ καπετὰν Κρεμύδα καὶ δὲν ἦταν δύσκολο σὲ καλὸν καιρὸ νὰ πάρῃ καὶ ὀχτὼ καὶ δέκα μίλια τὴν ὥρα. Ὅμως ἀπεδῶ καὶ μπροστὰ δὲν ἔπερνε οὐδὲ τρία στὴ βόλτα. Γιατὶ ἐξαφνὰ ἐχύθηκεν ἀπὸ τὸ βουνὸ τῆς Μήλου μ' ἕνα ξερὸ καὶ ἀδιάκοπο πάταγο, λὲς κ' ἐδιάβαιναν ἀπὸ ἀπέραντο καλαμιῶνα τὸ πουνεντογάρμπι κ' ἐκεφάλωσε τὸ γρέγο καὶ μᾶς ξώρισε γιὰ μίαν κάτω ἀπὸ τὴν Κίμωλο. Ὁ καπετὰν Κρεμύδας μολὶς ἐσύνῃρθε στὸν πάταγον ἐκεῖνο κ' ἐπρόσταζε νὰ μαϊνάρουμε τὰ πανιά. Ἀλλ' ὥστε νὰ τὸ εἶπῃ ἐξεθύμανεν ὁ καιρὸς καὶ σὲ λίγῳ ἔπηξ' ἡ θάλασσα κ' ἐγείνε λιμνοστάσι.

— Ὅρσε, διάολε! ἐρέκαζεν ὁ καπετὰν Κρεμύδας φαρυμακωμένος· μιά φέρνει νὰ μᾶς πνήξῃ μιά μαγκάρε!.. Ταρσανὰ θὰ κάνουμε!..

Ὁ καπετὰν Κρεμύδας ἦταν πενηντάρης, κοντόχονδρος, στιβαρός, με κεφάλι ὀλοστρογγύλο σὰν σφαῖρα κανονιοῦ, με πρόσωπο κρεμεζοβαμμένο καὶ μαλλιά κάτασπρα, με μάτια μικρά, ὀλοστρογγύλα, φρύδια καὶ μουστάκια βλάχκα, με φωνὴ βραχνὴ καὶ βαρεῖα σὰν ρέκασμα κυμάτου ποῦ σκάει στῆς ἀκρογιαλιᾶς τὰ χάλαρα καὶ με καρδιὰ ἀπονήρευτη, ποῦ ἡμποροῦσε νὰ τὸν γελάσῃ καὶ μικρὸ παιδί. Ἀπὸ ναύτης ὁ καπετὰν Κρεμύδας ἦταν δουλευτὴς ἀκούραστος καὶ οἰκονόμος. Λίγο κατ' ὀλίγο ἀπόχτησε λεφτά, ἐπῆρε ἕνα σαπιοκάικο μισακὸ κ' ἐδούλευε σεργιανὰ ἐδῶ τρίγύρω· ἔπειτα τὸ σαπιοκάικο ἐγένετο ὅλο δικό του καὶ ἄνοιξε τίς δουλειές του ἕως τὴν Ἀττάλεια, ὅσο ποῦ ἔχτισε τὴ γολέτα καὶ ἀπλώσε τὰ ταξείδια του ἕως τὸν Ποταμό. Τότε, βλέπεις, ἦταν ἄλλοι καιροί· ἡ θάλασσα εἶχε βίος καὶ ὁποῖος ἦταν οἰκονόμος, ναύτης ἢ καπετάνιος, γλήγορα ἐγινόταν νοικοκύρης.

Τώρα ὁ καπετὰν Κρεμύδας ἦταν ὅλος φαρυμάκι. Ὅταν ἐκατεβαίναμε ἀπὸ τὴ Μαύρη θάλασσα, οἱ ναῦτες ποῦ ἦσαν ὅλοι συντοπίτες του, ἐφρόντιζαν κάθε ὥρα νὰ τοῦ θυμίζον με τρόπο τὴν πατρίδα καὶ τὰ σπιτία τους.

— Ἐ, καπετάνιε, καὶ νὰ ἦταν κανέννας σαθρογεννημένος ἐδῶ μέσα, καὶ νὰ πιανε

ένας δυνατὸς γρεγολεβάντες στὰ Μπουγάζα καὶ νὰ βρῖσκαμε τὸν Καθοντόρο χειμωνιάτικο καὶ νὰ διπλάρωνε ἡ γολέτα μας κάτω ἀπὸ τὸν Τσικνιά· ἔλεγεν ὁ ἕνας.

— Κ' ἐκεῖ ποῦ θὰ εἶπῃς τὸν Τσικνιά δὲ λὲς καλῆτερα τὴ Μύκωνος τὸν Τοῦρλο; ἔλεγεν ὁ ἄλλος, κυττάζοντας κατὰμματα τὸν καπετὰν Κρεμύδα.

Ἐκεῖνος ἐγύριζεν ἄλλοι τὰ μάτια του, τάχα πῶς δὲν ἄκουε κ' ἐπῖανε ὀμιλία με τὸν Μπαρμπατρίμη τὸν ναύκληρο γιὰ τὸν καιρὸ. Καὶ ὅταν τὸν ἐστενοχωροῦσαν με τὰ λόγια τους καὶ με τὰ βλέμματά τους, ποῦ ἦσαν πιὸ παρακαλεστικά καὶ πιὸ παραπονιάρικα ἀπὸ τὰ λόγια τους, ἔσκαε τὴν κόκκινη σκούφια τοῦ χάμω καὶ μελανιάζοντας σὰν μελιτζάνα ἔλεγε στὸ ναύκληρο:

— Μωρὲ ἀνάθεμα στὸν καπετάνιο ποῦ τσουρμάρει συντοπίτες του! Νὰ με ἰδῇς στὸ πίκι κρεμασμένον Μπαρμπατρίμη, ἂν βάλω ἄλλη φορὰ στὴ γολέτα μου Μυκωνιάτη!..

Οἱ ναῦτες ἔσκυφταν ἀμέσως τὸ κεφάλι κ' ἐσκοποῦσαν ἄλλος ἐδῶ καὶ ἄλλος ἐκεῖ, κατακόκκινοι ἀπὸ ντροπὴ, σὰν παρθένες ἄβγαλτες, με πετρωμένο τὸ λυπότερο χαμόγελο στὰ χεῖλη καὶ μ' ἕνα δάκρυ, φιλόφιλό καὶ ἄφαντο στὴν τριανταφυλλένια βρύση τῶν ματιῶν τους. Καὶ ὁ καπετάνιος πικραμένος γιὰ τοὺς ἐπίκρανε καὶ ὀργισμένος γιὰ τοῦ ζῦπνησαν ἀναγκαστικά βαρυκοιμισμένους πόθους, ἔφρευε σέρνοντας στὸ κατὰστρωμα τὰ ποδήματά του ἐπιταυτοῦ, γιὰ νὰ φανῇ φοβερός καὶ τρομερός, κ' ἐκλειόταν στὴν καμαρὴ του.

Καὶ τοῦ καπετὰν Κρεμύδα ἡ καρδιὰ ἐλαχτάριζε γιὰ τὴ Μύκωνο. Εἶχεν ἐκεῖ τὴ γυναῖκα του, τὴν φυλομελάχροιν Ἐλεφάντω μ' ἕνα παιδί μωρὸ στὴν κούνια καὶ ἄλλο στὴν κοιλιὰ. Ἀλλὰ οἱ καιροὶ ἐνάντιοι μᾶς ἄργησαν πολὺ στὴ Μαύρη θάλασσα, καὶ ἀντὶ νὰ φθάσουμε στὴ Μαρσίλια, δὲν εἶχαμε οὔτε τὸ μισὸ δρόμο παρμένον. Ὅμως νὰ ποῦ ἦταν κάποιος σαθρογεννημένος στὴ γολέτα κ' ἐπῖασε δυνατὸς γρεγολεβάντες στὰ Μπουγάζα κ' ἡύραμε τὸν Καθοντόρο χειμωνιάτικο κ' ἐδιπλάρωσεν ἡ Βαγγελίστρα μας κάτω ἀπὸ τὸν Τσικνιά. Ὅταν ἀντίκρουσεν ὁ μαυροκαπετάνιος τὴ Μύκωνο με τί καρδιὰ νὰ ξεκολλήσῃ ἀποκοεῖ;

Ἀντὶ ὅμως νὰ γυρίσῃ στὴ γολέτα συντροφιασμένος με χορούς καὶ παιγνίδια, με τοὺς φίλους καὶ τοὺς συγγενεῖς, ἐγύρισεν ἀμίλητος καὶ σκουνοφλιασμένος σὰν τὸν Τσικνιά, ὅταν ἐτοιμάζεται νὰ χύσῃ τὸν ἀγριοβορριά. Καὶ στὸ ταξίδι τώρα ἂν καὶ εἶχε τὴν πλῶρη του κατὰ τὸ Γαρμπὴ τὰ μάτια του ἦσαν στυλωμένα στὸ Γρέγο κ' ἐβλεπε πάντα μπροστὰ του, μὲς ἀπὸ τὰ χιονάτα σπιτία καὶ τίς ὠμορφες ἐκκλησιές, τίς ἡμέρες πλαγιές καὶ τὰ χαλαρόφραχτα λιμανάκια τῆς Μύκωνος, ἕνα μόνον σπιτάκι καὶ μέσα τὴ γυναῖκα του, κλιναρομένη νὰ χαροπαλεῖ· νὰ γυρίσῃ ἐδῶ κ' ἐκεῖ τὰ φωτεινὰ καὶ ὑγρά μάτια της καὶ

ν' ἀργολέγη με ἀδύνατη φωνή: Ποῦ ἦσαι, Μανωλὴ καὶ μαυροκαπετάνιε!... ποῦ εἶσαι, Μανωλὴ καὶ μαυροκαπετάνιε!... Καὶ ποῦ νὰ ζητήσῃ, ποῦ νὰ εὔρῃ ἡσυχία ὁ καπετάν Κρεμμύδας. Ἐδρασκέλαεν ἀπὸ πρῦμῃ σὲ πλῶρη τὸ κατὰστρωμα, σὰν τὸ λεοντάρι μέσθ' στὸ κλουβί· τότε ἐμίλαε μόνος του δυνκτά· πότ' ἔχειρονομοῦσε χωρὶς αἰτία· πότ' ἐτραβοῦσε τὰ μαλλιά κ' ἔχτυποῦσε τὸ κεφάλι του στὰ κατάρτια καὶ ὅλο βλαστημοῦσε τὴν τύχη του καὶ τὴν τέχνη του. Καὶ ἀληθινά· ποιά τέχνη εἶν' ἐκείνη ποῦ χωρίζει τέτοιες ὥρες τ' ἀνθρώπου παρὰ ἡ ναυτική!...

Στὴ γολίτα ἦταν ἀπλωμένα ὅλα τὰ πανιά. Τέσσερες φλόκοι μπροστὰ καὶ πέντε στὸ πλωριὸ κατάρτι· τρεῖς στραλιέρες στὴ μέση καὶ ῥάντα καὶ φλῖς στὸ πρυμνὸ κατάρτι. Ὡς καὶ τίς κουρτελάτσες ἐβάλαμε στὰ κουρτελατσίνια, ἀλλὰ τὸ ξύλο ἔμεινε ἀκίνητο σὰν βάρυπνο. Ρίζες ἔρριξε νομίζεις, στὸ βυθὸ κ' ἔμελλε νὰ βλαστοβολήσῃ. Βαρεῖά νύστα ἐβασίλευε περίγυρα σ' ἔμψυχα καὶ ἄψυχα, ἀπὸ ἄνθρωπο σὲ ξύλο, ἀπὸ θάλασσα σὲ οὐρανό. Κουρέλια ἀπὸ σύγνεφα καφετιά, σὰν γιγάντιες ἀράχνες ἐκρέμοντο ἐδῶ κ' ἐκεῖ καὶ σταχτοκόκκινη σκόνῃ ἐκαθόταν ἀνάλαφρα στίς γύρω στερεές καὶ τὴ θάλασσα. Κάποτε ἀνεμοκινοῦντο, ἐβγάζαν καμμιὰ σπηλιάδα κ' ἔπερναν μπουρίνα τὰ πανιά καὶ αὐλακώναμε γιὰ ἓνα διάστημα τὴ θάλασσα ζερβόδεξα μ' ἓνα γλυκομουρμούρισμα, ἀποκοιμηστικό κ' ἐκείνο. Ἐπειτα ἔπεφτεν ὁ ἄνεμος, τὰ πανιά ἐκυματοῦσαν σιγαλινά, τὰ σχοινιά ἐλάγκευαν κ' ἐκούλουράζοντο κ' ἔχτυπιόνταν στὸ κατὰστρωμα, ὡς ποῦ ἔπεφταν τέλος ἀκίνητα, νεκρά. Καὶ ὁ καπετάν Κρεμμύδας φαρμακωμένος ἐσυχομουρμούριζε, σφίγγωντας τὰ δόντια του.

— Ὅρσε, διάολε· μιὰ φέρνει νὰ μᾶς πνίξῃ μιὰ μαγκάρε!... Ταρσανᾶ θὰ κάνομε!...

— Σῶπα, καπετάνιε καὶ γλῆγορα δυνάμωνε ὁ Νότος· τοῦ εἶπεν ἔξαφνα ὁ Μπαρμπατρίμης ὁ ναύκληρος· ἰδὲς τί τέμπλο ἔκανε στὸ Τσιρίγο.

Ἀληθινὰ κάτω στὸ Τσιρίγο, μαυροκόκκινα σύγνεφα ἐσωριάζοντο τετραπανωτά. Καὶ πίσω ἀποκεῖ ὁ ἥλιος βασιλεύοντας, ἐτόξευε ἀνάμεσ' ἀπὸ κρυσσοστόλιστες σχισμάδες, ἀπὸ σκοτεινόξανθες εἴτ' αἱματοβαμμένες σπηλιές, δεμάτια ἀχτίνες κ' ἐλούζε τὴν ὀλόχαρη χτίση μὲ ποταμούς ἐνέριους φωτὸς καὶ χρωμάτων. Κ' ἔβλεπες τὴ θάλασσα ν' ἀσπρογαλιάζῃ, λεπιδωτὴ ὅλη στὴ βραδυὴν αὔρα, νὰ καθρεφτίζῃ τοὺς ψηλοὺς ἴσκιους τῶν νησιῶν καὶ ν' αὐ-

λακώνεται ἀπὸ τὰ ρέμματα, σὰν πλατὺς κάμπος κιμωλίας, ζωσμένος ἀπὸ δρόμους καὶ μονοπάτια πέρα ὡς πέρα. Καὶ τὰ γύρω νησὰ καὶ περιγιάλια, τὴ Μῆλο μπροστὰ καὶ τὴν Ἐρημόμηλο ποῦ θρέφει τ' ἀγριόγινδα· πίσω τὴ Σίφνο μὲ «τὴν Κατὲ σκυμμένη στὸ πηγάδι» καὶ τὴ Σέρφο μὲ τὰ παρδαλὰ γαϊδούρια καὶ τοὺς παρδαλώτερους κατοίκους τῆς· τὴ Νάξο παρὰ πᾶν μὲ τοὺς Βαραβάδες καὶ τὴν Πάρο μὲ τὰ μάρμαρα· τὴ Πόλυβο τὴν καμπουρωτὴ καὶ τὴν Κίμωλο τὴ σαλαμάνδρα· τὴ Σίκινο καὶ τὴ Φολέγανδρο ἐδῶθε καὶ κάτω τὰ Γερακούνια ξεχωριστά, σὰν ἀτόφια πέτρα κυματοπλανημένη στὴν πλατεῖα θάλασσα καὶ τὸ Πετροκάραβο, ὅλα ἔβλεπες κατὰ τὴ σύστασή του καθένα, νὰ πέρνουν ἓνα χρῶμα καὶ ν' ἀναδίνουν μύρια, νὰ πέφτῃ μιὰ ἀχτίνα στὸ χαλίκι τοῦ γιγαλοῦ καὶ στοῦ βουνοῦ τὴν πέτρα, στὸ γιγαλὶ τοῦ δρόμου καὶ στὸ χορτάρι τῆς

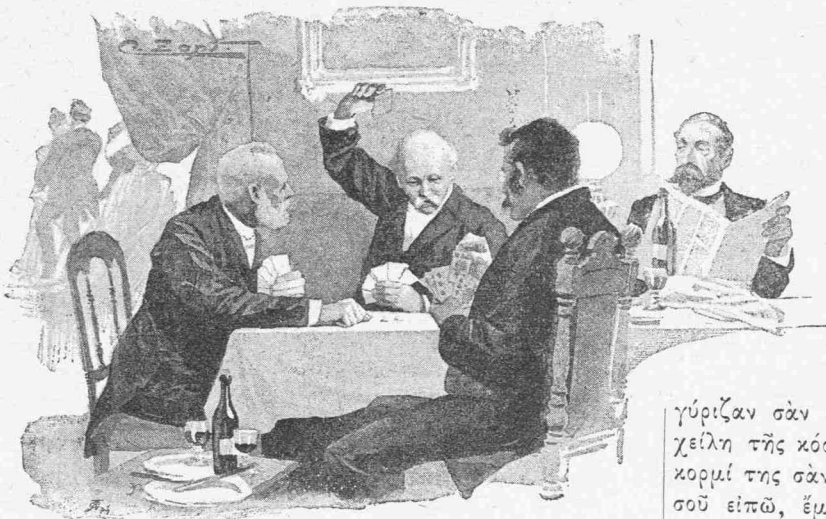
βουῆ νὰ φθάνῃ μαγευτικὴ, ἀληθινὸ τραγοῦδι Σειρήνων, γεμάτο ἀπὸ χαρὲς καὶ γέλοια, δίχως πίκρες καὶ δάκρυα. Κ' ἐκτὸς τοῦ καπετάνιου, ποῦ τὸν ἔκαμε ἀναίσθητο τῆς γυναίκας του ἡ θλιθερὴ κατὰστασις, ὅλοι μας οἱ ἄλλοι στὴν πλῶρη ριγμένοι, ἀπλώναμε σῶμα καὶ ψυχὴ, νὰ ρουφίξουμε ἐκείνη τὴν παράδεισο, μὲ φανερὴ ζήλια στὰ μάτια γιὰ ἐκείνους ποῦ τὴν χαίρουνται. Κ' ἔξαφνα δὲν ξέρω πως, ἡ λαμπρὴ καὶ πολυποίκιλη εἰκόνα ποῦ εἶχα ὀλόγυρά μου, ἔχυσά σιγὰ στὰ παιδιὰτικὰ μου στήθη μιὰ εὐτυχία γλυκειὰ καὶ μιὰ θλίψη πεῖο γλυκότερη, ποῦ εἶχα ἀνάγκη νὰ τὴν ξεμυστηρευθῶ, νὰ τὴν φωνάξω, γιὰτὶ μ' ἔπνιγε στὴν ὀρμητικὴ πλημμύρα τῆς. Καὶ τότε δὲν ἤῤα ἄλλο τρόπο παρὰ ν' ἀρχίσω ἄσκοπα τὸ τραγοῦδι:

Τοῦ ναυτ' ἡ μάνα ζύμωνε τοῦ γιοῦ τῆς παξιμάδι!...

— Σκάσε, βρέ, μὴ σοῦ σπάσω τὸ δοῖ-
ἀκι στὸ κεφάλι! μ' ἔκο-
ψεν ἔξαφνα ἀγριεμένη ἡ
φωνὴ τοῦ καπετάνιου.

Ἐξέχασα εὐθὺς τὸ τρα-
γοῦδι καὶ τὰ αἰσθήματα
κ' ἐλούφαξα σὲ μιὰ κώχη
τῆς πλῶρης σὰν τὸ δαρ-
μένο σκυλί. Ἐξαφνα ση-
κῶν τὰ μάτια ψηλὰ καὶ
βλέπω στὸ πλωριὸ κατάρ-
τι, μπροστὰ στὸν τρίγχο,
μιὰ κουκουβάγια. Τὰ
μαῦρα νυχποδόρα τῆς ἐ-

γύριζαν σὰν δαχτυλίδια κ' ἐγράφωναν τὰ
χεῖλη τῆς κόφας κ' ἐστήριζαν ἀκίνητο τὸ
κορμί τῆς σὰν νὰ ἦταν ψεύτικη. Καὶ νὰ
σοῦ εἰπῶ, ἔμοιαζε γιὰ ψεύτικη· ἦταν ἡ
ὠμορφώτερη κουκουβάγια ποῦ εἶδα στὴ
ζωή μου! Καὶ ἂν εἶνε ἀλήθεια πῶς ἡ κου-
κουβάγια ἦταν μιὰ φορὰ γυναῖκα καὶ ὅταν
τῆς ἔδωκεν ἡ πέριδικα τὸ φαγὶ τοῦ παι-
διοῦ τῆς γιὰ νὰ τὸ δώσῃ στ' ὠμορφώτερο,
ἐκείνη δὲν ἤῤεν ἄλλο ἀπὸ τὸ κουκουβά-
πουλο, δὲν εἶχεν ἄδικο. Τὸ πούπουλό τῆς
μὲ κατεβατὲς γραμμὲς ρεθιθιές, ὀλιγώτε-
ρες στὸ πεταχτὸ στήθος, πυκνότερες στὰ
φτερά καὶ τὴ ράχη, ἐγυάλιζε σὰν καθαρὸ
μετάξι κ' ἐκατέβαινε ἀψεγο, χιονᾶτο στὰ
ψαλιδωτὰ ἀκροφτέρια, ποῦ ἐσμιγαν μὲ τὴν
οὐρὰ κ' ἔπερταν πλατὺ παραπέτασμα, πίσω
ἀπὸ τὰ δασωμένα καλαμοπόδαρά τῆς. Καὶ
ἦταν ἀληθινὰ φεγγαροπρόσωπη! Τ' ὀλο-
στρόγγυλο κεφάλι τῆς πεταχτὸ πίσω σὰν
καρύδι, πλάκα τέλεια μπροστὰ, ἦταν χω-
μένο ἀνάμεσα στοὺς ὠμούς σὰν ὀλοφύγ-
γαρο ἀνάμεσα σὲ δυὸ κοντοραχοῦλες. Στὸ
κέντρο του, τριγωνικὴ ἐπρόβαλεν ἡ μύτη,
μὲ τὴν κορφή ἀπάνω καὶ κάτω τὴ βάση
καὶ ἀποκεῖ κορτερό καὶ γυριστὸ σὰν δρε-
πάνι, ἐφύτρωνε τὸ ράμφος ἀπὸ μαῦρο τρο-
χισμένο κόκκαλο. Δεξιά καὶ ἀριστερὰ τῆς
μύτης, μέσα σὲ λακκούλες στεφανωμένες
ἀπὸ ψιλὰ μεταξοπούπουλα, ἐπρόβαλεν τὰ
μάτια δίχως ματόφυλλα, θρασέα, ὀλο-
στρόγγυλα, μὲ τὴ μεμβράνη τοὺς τσιτω-

Ἐν ᾧ οἱ νέοι χορεύουν
(Ἐντυπώσεις Ἀποκρητικά)

πλαγιᾶς καὶ νὰ πηδᾷ ἐκεῖθε χρυσορρόδινη
θαμπωτικὴ φλόγα. Κ' ἔβλεπες τὸ ἓνα νησι
ἐδῶ μὲ κανένα συγνεφάκι στὴν κορφή ἀε-
ρούσαντο· τὸ ἄλλο ἐκεῖ μὲ ζωνάρι ὀμίχλης
καταγάλανο στὴ μέση· τὸ ἐδῶθε μὲ κρο-
κοθαμμένη κορφή· τὸ ἐκεῖθε καστροστε-
φανωμένο· τὸ παρακεῖ μ' ἓνα κάτασπρο
χωριδάκι, σὰν ἀπλοχεριὰ χιόνι ποῦ ἐλησ-
μονήθηκε ἀπὸ βαρυχειμωνιά στὴ λακκούλα
του. Καὶ δεξιά, στὴ θάλασσα ποῦ ἄπλωνε
σὰν μεταξωσέντονο ἔως τοὺς κόρφους καὶ
τ' ἀκρωτήρια τῆς Ρούμελης καὶ τοῦ Μω-
ρηᾶ, στὰ κρουσταλλένια οὐρανοθέμελα,
ἔλεγες κοντυλογραμμένα τὰ καράβια ποῦ
ἐπήγαιναν καὶ τὰ βαπόρια ποῦ ἤρχοντο
καὶ τὸ μαῦρο τους καπνὸ, ἐξευγενισμένον
ἀπὸ τοῦ ἡλίου τὸ φίλημα, νὰ ψηλῶνῃ καὶ
νὰ σβύνῃ σὲ χρυσόξανθες τουλούπες ποῦ
ἐσκορπίσεν ὁ ἄνεμος. Καὶ ψηλὰ στὸν οὐ-
ρανόν, ἔβλεπες σύγνεφο πουλάκια νὰ χα-
μωπετοῦν κυματιστὰ καὶ νὰ λάμπουν τὰ
χιονάτα στήθη τους, σὰν ἀργυρὰ φύλλα
ποῦ ἄρπαξεν ὁ ἄνεμος ἀπὸ ἐργαστήρι χρυ-
σικοῦ· καὶ κάτω ἀπὸ τὰ κοντινά μᾶς ἀκρο-
γιάλια, ἄκουες τῆς στεριανῆς ζωῆς τὴ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ἡ Κόρκυρα, ποίημα ὑπὸ Γερ. Μακρορᾶ.
Τὸ Ὀκταήμερον, ὑπὸ Γρ. Ξ.
Ἱαπετικοὶ Λαοί, ὑπὸ Γ. Ν. Χατζιδάκι.
Λόγια τῆς πλώρης: Κακοσημαδιά, διήγημα
ὑπὸ Ἀνδρέα Καρκabitσα.
Ὀνειρον καὶ ζωὴ, διήγημα Μαυρικίου Γιου-
κάϊ, μετ' εἰκόνων, μετάφρ. Ν. Ἐπ.
Ὁ Φλεβάρης, ποίημα ὑπὸ Μ. Δ. Γιαννουκάκη.
Φιλολογικὰ περίεργα: Ἡ ψυχαγωγικὴ μέ-
θοδος, ὑπὸ Ἱερωνύμου Ἀρχ. Βογιατσῆ.
Υγιεία καὶ Ὑγιεινὴ: Ἡ Φανέλλα
Γερμανικὴ Ἀρχαιολογικὴ Σχολή.
Ἐκ τοῦ Ἀστεροσκοπεῖου: Ὁ οὐρανὸς τοῦ
Φεβρουαρίου.
Ζητήματα καὶ Ἐρωτήσεις.—Χρονικά.—Ἡ
Ἀλληλογραφία μας.
Ἐν ᾧ οἱ νέοι χορεύουν.—Οἱ πρωτόγαλτοι,
(εἰκόνες).

Εἰς τὸ προοίμιον: «Τάξα-μπέ-Τάξα» ἰν-
δικὸ τραγοῦδι ὑπὸ Ἀλεξ. Παλλή. — «Σκαρα-
βαῖοι καὶ Τερρακότες» σοννέτα ὑπὸ Ι. Γρυπάρη.

**Αἱ ἐπιστολαὶ καὶ ἐν γένει πᾶν τὸ ἀφο-
ρῶν τὴν «Εἰκονογραφημένην Ἑστίαν»:**
Πρὸς τὸν κύριον ΓΡ. ΞΕΝΟΠΟΥΛΟΝ, διευ-
θυντὴν τῆς «Εἰκονογραφημένης Ἑστίας»
Ἀθήνας.

μένη ἀπὸ ξανθοκίτρινο ὑγρὸ καὶ μὲ τὴν
κόρη, ποῦ μαύρη καὶ μεγάλη ἔμενεν ἀκί-
νητη, σὰν πέτρα δαχτυλιδίου, καλοδεμένη
στὴ σφενδόνα του. Καὶ ὁλόγυρα ἀπὸ τὸ
κέντρο πρὸς τὴν περιφέρειαν, φιλὰ μεταξο-
πούπουλα καφετιά, ἀνέβαιναν γυριστὰ κ'
ἐσχημάτιζαν στεφάνι. Καὶ ὅπως ἐκαθόταν
συμμάζωμένη, μὲ τὰ μάτια στυλωμένα
πέρα στὸν κούφιον αἰθέρα, δὲν ἔκανε τὴ
μισσητὴ ἐντύπωση ποῦ κάνει πάντα ἡ
κουκουβάγια· ἔμοιαζε καλονοικοκυρὰ ποῦ
ἀφοῦ τελειώσῃ τίς δουλειές της καὶ λου-
σθῇ καὶ χτενισθῇ, βγαίνει καὶ κάθεται στὴν
πόρτα προσμένοντας τὸν ἄνδρα της. Ἐμὲ
μοῦ ἤρθε ὀρεξίς νὰ παίζω μὲ τὸ κακὸ
πουλὶ καὶ ἄρχισα νὰ τὸ προγγάω, κινῶντας
χέρια καὶ πόδια:

— Ξιζιζι! . . . Ξιζιζι! . . .

(Ἐπεται συνέχεια)

ΑΝΔΡΕΑΣ ΚΑΡΚΑΒΙΤΣΑΣ

ΟΝΕΙΡΟΝ ΚΑΙ ΖΩΗ

Διήγημα Μαυρικίου Γιουκάϊ.—Μετάφρ. Ν. Ἐπ.

— Ἐννοεῖτε πολὺ καλὰ ὅτι δὲν μας
ἔκαμε νὰ ἐλθωμεν ἀπὸ τόσῳ μακρὰν ἢ λάμ-
ψις τοῦ ἀρχαίου προγονικοῦ σας οἰκοσμήου.
Ἐδῶ ἀπεναντίας μᾶς ἔφερε τὸ νεώτερον
καὶ τὸ ὠραιότερον τῶν κοσμημάτων τῆς
οἰκογενείας σας, ἡ μικρὰ καὶ χαριτωμένη

σας θυγάτηρ. Ὁ προσφιλέας μου ἀνεψιός, ὁ
Λουδοβίκος Βαρτζαῖ, μὲ παρεκάλεσε νὰ τον
συνοδεύσω. Ἦλθαμεν, εἶδαμεν τὴν θυγα-
τέρα σας καὶ πραγματικῶς ἐμείναμεν κατευ-
χαριστημένοι. Ἐλπίζω ὅτι καὶ σεῖς δὲν
ἔχετε καμμίαν ἀντίρρησην. Καὶ ὁ ἀνεψιός
μου ἔχει ἐπίσης μεγάλους καὶ ἐνδόξους
προγόνους. Ἡ περιουσία του εἶνε τόσον
μεγάλη, ὥστε θὰ ἠδύνατο νὰ διανείμῃ μέ-
ρος αὐτῆς καὶ εἰς ἐκείνους ἀκόμη ποῦ δὲν
τον ἀγαποῦν. Δὲν χρεωστεῖ τίποτε εἰς κα-
νένα, — ἐκτὸς ἴσως μερικῶν σπαθισμῶν εἰς
τοὺς Τατάρους· ἀλλὰ τοῦτο, ἂν λογα-
ριάσῃ κανεὶς ὅπως πρέπει, αὐξάνει τὴν
πατρικὴν του μερίδα. Ἡ θυγάτηρ σας εἶνε
ὠραία, ἐνάρετος καὶ θεοσεβής. Ἄλλο τόσον
καὶ ὁ Βαρτζαῖ. Εἶνε ὠραίος, φῶς φανερόν,
καὶ καλὸς χριστιανὸς — περὶ τούτου ἐγ-
γυῶμαι ἐγώ. Ἐὰν θέλετε, εἴθε νὰ θέλῃ καὶ
ὁ Ὑψίστος Θεὸς νὰ γίνουν ἓνα ζευγάρι οἱ
δύο αὐτοὶ νέοι. »

Ὁ Φάρκας ἀπήντησεν εὐγενῶς καὶ προ-
θύμως:

«Ἡ πρότασις αὕτη τιμᾷ καὶ ἐμὲ καὶ

Οἱ πρωτόγαλτοι
(Ἐντυπώσεις Ἀποκρητικά)

τὸν οἶκόν μου καὶ τὴν δέχομαι μετὰ χα-
ρᾶς. Σήμερον ἀμέσως θὰ ὁμιλήσω εἰς τὴν
Ἰλόνκα. »

Ὁ Ἀββὰς ἐκίνησε τὴν κεφαλὴν, ἔβλεπε
τὴν μύτην καὶ ἐφέλλισεν:

«Ἀλλὰ . . . ἐντιμότητε κύριε Πέτκη . . .
τί νὰ σας πῶ . . . σᾶς παρακαλῶ . . . δὲν
πρόκειται περὶ τῆς Ἰλόνκας . . . Ἡ Ἐρ-
τσα ἀρέσει τοῦ ἀνεψιοῦ μου.

— Τί, καλέ, ἐκεῖνο τὸ μωρὸ; Δὲν ἴδατε
πῶς εἶνε ἀκόμη παιδί ἡ Ἐρτσα, πῶς
κλαίει ὅταν τὴν χαϊδεύουν καὶ πῶς ἓνα
σῦκο μπορεῖ νὰ τὴν κάμῃ πάλι νὰ γελά-
σῃ; . . . Μοῦ φαίνεται ὅτι ἀστειεύθετε.
Ἄν πάρετε τὴν Ἐρτσαν, ὥστερ' ἀπὸ δύο
ἐβδομάδες, θὰ μοῦ τὴν στείλετε πίσω.

— Μὴ φοβεῖσθε. Ἄν εἶνε μικρὰ ἀκόμη
διὰ γάμον, εἰμποροῦμεν νὰ περιμεινώμεν
ἐν ἑτός.

— Πολὺ εἶνε! » εἶπεν ὁ Βαρτζαῖ πρὸς
τὸν διερχομένον του.

Ὁ γέρον Πέτκη ἤρχισε νὰ τα χάνῃ.
Ποῖος θὰ ἐπίστευεν ὅτι τὸ ὄνειρον τῆς Ἐρ-
τσας ἔμελλε νὰ πραγματοποιηθῇ τόσον
ταχέως;

«Ἀγαπητοὶ μου φίλοι, αὐτὸ δὲν γίνε-

ται — εἶπεν — ἡ συνήθεια δὲν το ἐπιτρέ-
πει· δὲν τολμῶ νὰ ὑπανδρεύω τὴν μικρο-
τέραν πρὶν ὑπανδρευθῇ ἡ μεγαλύτερα. Ἀ-
γαπῶ ἐξίσου καὶ τὰ δύο μου παιδιά καὶ
θὰ ἤμην πολὺ εὐτυχής, κύριε Βαρτζαῖ,
νὰ σας κάμω γαμβρόν, ἀλλὰ μόνον ὡς
σύζυγον τῆς Ἰλόνκας. Καθήσαστε ἐδῶ, ἅς
γνωρισθῶμεν πρῶτα . . .

— Ἀ, γνωρίζομεθα τόρα πλέον καλὰ!

— Καὶ πῶς, ἡ Ἰλόνκα δὲν εἶνε εὐμορ-
φη, δὲν εἶνε καλὴ, φρόνιμη, ἐνάρετος;

— Ἡ καρδιά της καὶ τὸ πρόσωπόν της
εἶνε ἀντάξιον τῆς ὠραιότερας τῶν ὠραίων
— τὸ ἀναγνωρίζομεν καὶ τὸ ἀνομολογοῦμεν.

— Καὶ πρέπει νὰ εἶνε πολὺ φρόνιμη,
ἀφ' οὗ τὴν ἀνεθρέψατε σεῖς. Ἀλλ' ἡμεῖς
τὴν μικροτέραν θέλομεν νὰ πάρωμεν μαζί
μας, ἔστω καὶ ἂν εἰς τὴν πρωτότοκόν σας
ἐδίδατε ὅλην σας τὴν περιουσίαν.

— Ἐκπλήττομαι πολὺ πῶς σεῖς, ἱερεῖς
καὶ φρόνιμος ἄνθρωπος, λέγετε τέτοια
πράγματα.

— Οὔτε εἰς τοὺς ἱερεῖς, οὔτε εἰς τοὺς
σοφοὺς εἶνε δεδομένον τὸ νὰ ἐξιχνιάζουν
τὰ μυστήρια τοῦ ἔρωτος.

— Ὠραῖοι λόγοι, κερπὸς μακρὰς με-
λέτης! Ἀλλὰ διατί θέλετε νὰ εἰσαγάγετε
παρ' ἡμῖν νέα ἥθη; διατί θέλετε νὰ μετα-
βάλωμεν ὅ,τι ἐθέσπισαν οἱ πρόγονοί μας;
Δὲν συμβαίνει παρὰ μόνον μίαν φορὰν στὲς
ἐκατὸν νὰ νυμφευθῇ κανεὶς τὴν πρώτην
γυναῖκα ποῦ θαγαπήσῃ. Ὅταν οἱ γονεῖς
μας, ἐν τῇ φρονήσει των, μᾶς ἐξέλεγον μίαν
γυναῖκα, ἡμεῖς ἐστεναζάμεν πάντοτε δι'
ἄλλην, ἡ δὲ ἐρωμένη, ἀκολουθοῦσα τὸ
παράδειγμά μας, ἐλάμβανεν ἄλλον σύζυ-
γον. Πρῶτα ἐκάμαμεν τὸν θυμωμένον, τὰ
ἐβάζαμεν μὲ τοὺς γονεῖς μας· ἀλλὰ κατό-
πιν ἐπανηρχοῦμεθα εἰς τὴν εὐθείαν ὁδὸν
καὶ ὅταν τέλος ἐγνωρίζαμεν τὴν γυναῖκα,
τὴν ὁποίαν μᾶς εἶχον ἐμπιστευθῇ, μέγας
καὶ ἥρεμος ἔρος πρὸς αὐτὴν ἐπλήρου τὰς
καρδίας μας καὶ ἐζῶμεν ὁμοῦ εὐτυχεῖς καὶ
ἡσυχοί. . . Ἐξῆσα πολλὰ, πολλὰ χρόνια μὲ
τὴν γυναῖκά μου, χωρὶς οὔτε μίαν στιγμὴν
νὰ διαταραχθῇ ἡ οἰκογενειακὴ μας εἰρήνη.
Σήμερον ἀκόμη ἡ μνήμη της μοῦ εἶνε ἀγα-
πητή, καὶ ὅμως ἤθελα νὰ σκοτωθῶ ὅταν
μ' ἐξηνάγκασαν νὰ τὴν στεφανώθω! . .
Ἀπεναντίας οἱ νέοι, οἱ ὁποῖοι ἀγαπῶνται
πολὺν καιρὸν πρὸ τοῦ γάμου των καὶ οἱ
ὁποῖοι δὲν γηράσκουν μαζί, εἶνε πολυάριθ-
μοι. Ἄς μείνωμεν λοιπὸν εἰς τὰς ὠραίας
συνηθείας τοῦ παλαιοῦ καιροῦ.

— Δὲν ὑπάρχει τίποτε παλαιότερον ἀπὸ
τὸν ἔρωτα, εἶπεν ὁ ἱερεὺς.

— Ἀ, ἂ, κύριε Ἀββᾶ, αὐτὴν τὴν φο-
ρὰν σᾶς ἐπίασα! ἀντεῖπεν ὁ Πέτκη· ἀνοί-
ξατε τὴν Ἀγίαν Γραφήν εἰς τὴν πρώτην
σελίδαν καὶ θὰ ἰδῆτε ὅτι ὁ Ἡανάγαθος Θεὸς
ἐπωφελήθη τοῦ ὕπνου τοῦ Ἀδὰμ διὰ νὰ
τον νυμφεύσῃ. Ὁ Ἀδὰμ κατόπιν ἡγά-
πησε τὴν Εὐάν. . . ἄρα ὁ γάμος εἶνε πα-
λαιότερος τοῦ ἔρωτος.

Ὁ ἱερεὺς τὰ ἔχασε μὲ τὸ ἐπιχείρημα
τοῦτο καὶ ἐσιώπησε. Τότε ὁ Φάρκας ἐπλη-